

Географія (збірник поезій)

Ярослав Брунько

(присвячується моїй вчительці з географії - Ірині Григорівній)

"РИТМИ ЗЕМНОЇ КУЛІ"

На полотні віків, де сходяться меридіани,
Де вітер пише оди на крилі,
Розкрила географія романи —
Про кожен подих рідної землі.

Від полюсів, укритих срібним сном,
До джунглів, де пульсує дикий жах,
Вона веде нас лагідним пером
По дивних і незвіданих шляхах.

"ГЕОМЕТРІЯ ДЕРЖАВ"

Де закінчується берег і зникає хребет,
Починається влада, і право, і вето.
Політична карта — це складний сюжет,
Написаний кров'ю, пером і багнетом.

Тут межі ламають ландшафтів спокій,
Шматують пустелі, ділять моря.
Кожна країна — це погляд глибокий,
На обрії десь — незалежна зоря.

"МАСШТАБИ БУТТЯ"

Відчуй, як дихає планета під ногами,
Вона жива — від надр до хмарних верховіть.
Ми пишемо її життя рядками,
Що через час летять у неосяжну мить.

Вона вчить нас читати мову літосфери,
Де кожен пласт — немов сторінка з давніх книг.
Там, де вітри тримають купол атмосфери,
І де на піках спить криштально-білий сніг.

Масштаб малює світ: від точки і до краю,
Де координати сплелися у вузли.
Я в атласі стежки знайомі відшукаю,

Якими ми крізь бурі й спокій перейшли.

Тут океан шліфує берег материковий,
А сонце креслить шлях крізь тропіки й ліси.
Цей світ — величний, строгий і казковий,
У ньому ритм космічної краси.

Хай мапа вкаже шлях, де істина іскриться,
Де географія — не схема, а політ.
Бо в кожному із нас мандрівник затаївся,
Що прагне серцем огорнути цілий світ.

"ПОВІТРЯНИЙ ОКЕАН"

Прозора ковдра, невагома й сильна,
Оберігає наш тендітний дім.
Вона — як пісня, чиста і свавільна,
Що розсипає блискавки і грім.

У тропосфері закипають хмари,
Пливуть тумани, сіються дощі.
Там вітер роздмухує вогні і чвари,
І гріє сонце землю на плечі.

А вище — тиша, простір стратосфери,
Де озоновий щит тримає варту дня.
Він ловить промені, немов бар'єри,
Щоб не згоріло світу немовля.

Там метеори гаснуть у мезосфері,
Лишаючи у небі світлий слід.
Відкриті космосу невидимі двері,
Де починається холодний зоряний політ.
Ми дихаємо нею — кожну мить і всюди,
Вона єднає гори і моря.
Поки живе цей океан в грудях,
Над світом сходить ранішня зоря.

"МОВА ЗЕМЛІ"

Це не просто книжки чи розкреслені в клітку листи,
Це наука про те, як планеті вдалось розцвісти.
Вона в'яже в корсет паралелі й круті віражі,

Прокладаючи зміст там, де ми бачим тільки межі.

Від античних часів, де Страбон малював береги,
До сучасних систем, що долають космічні сніги,
Географія вчить нас читати листи від стихій —
Про рухи літосфери й народження хвиль та завій.

Вона бачить крізь час, як міняється профіль міст,
Як людина й природа ведуть свій складний діалог.
Це не сума таблиць — це живий і пульсуючий зміст,
Що веде нас упевнено через життя поріг.

Ми вивчаємо клімат, ландшафти і волю держав,
Де кожен ресурс — це вага на вагах майбуття.
Хто закони Землі у дитинстві хоч раз розгадав,
Той знайде свій маршрут у бурхливому морі життя.

Хай компас не збився, і мапа веде до мети,
Де кожна висота — то новий переможний етап.
Географія вчить: щоб себе у житті віднайти,
Треба вийти за межі нудних і затертих масштабів.

"ТАВРІЯ, СТЕП І ГОРИ"

На карті світу — серце золоте,
Де Схід і Захід сходяться в розмові.
Тут степ безкрай в сонечку цвіте,
І ріки котять води калинові.

Від сивих гір, де хмари п'ють туман,
До хвиль морських, що пестять Крим і гори,
Розкинув крила мирний океан —
Поліських трав і нив безмежне море.

Дніпро несе свій величний спокій,
Крізь чорноземи, крізь віки й граніт,
Масштаб душі — високий і глибокий.

Ми — центр Європи, сили моноліт,
Де кожен горб і кожен яр широкий —
То наш земний, благословенний світ.

"ПОДИХ КООРДИНАТ"

Світ не завмер у лініях на папері,
Він дихає розломами хребтів.
Географія відчинить навстіж двері
До таємниць, що людство знати хтів.

Там, де тектоніка виточує нагір'я,
Де магма б'ється в кам'яні серця,
Вона збирає в золоте сузір'я
Ландшафти, що не мають і кінця.

Від кроку першого — до супутника в zenіті,
Ми міряєм глибини і піки висоти.
Немає крапки зайвої у цілій світі,
Яку б не міг ти в атласі знайти.

Тож хай ця мудра і земна наука
Твій зір гострить, як сонячне проміння.
Бо географія — то не навчальна мука,
А світу нашого глибоке розуміння.

"МАГІЯ СОРОКА ХВИЛИН"

Дзвінок пролунав — і зачинились двері,
Та я не в класі, я вже десь в путі.
Забуті враз розрахунки на папері,
Бо обрії відкрились золоті.
Я слухав кожне слово, наче сповідь,
Про те, як дихає і рухається світ.
Учителя спокійна, мудра розповідь —
Це мій квиток у зоряний політ.

Перед очима оживали атласи,
Ставали об'ємними рельєфи і хребти.
Я бачив, як крізь бурі та крізь галаси
В океанах десь пливають кораблі і плоти.
Я відчував, як пахне спека саван,
Як льодовик хрустить під кроком тишини.
Від Гімалаїв і до берегів Гавани
Я бачив світ — без меж і без стіни.

То був не просто вивчений параграф,

А чисте задоволення душі.
Я був у думках — воїн і картограф,
Що пише вірші на земній межі.
Мене манили вільні пасати,
І магми пульс у надрах кам'яних.
Я так хотів скоріше розгадати
Всі таємниці островів німих.

Коли ми вчили течії і зони,
Я відчував, як шириться мій зір.
Минали швидко географії канони,
Ведучи серце вище синіх гір.
Ніхто не знав, що за партою простою
Я переплив тривожний Магеллан.
Я захоплювався справжньою красою,
Яку ховав у собі кожен меридіан.

Я вдячний за ті миті відкриття,
За мапу, що висіла на стіні.
Географія дала мені відчуття,
Що цілий світ належить і мені.
Урок скінчився, але дух мандрівки
Залишився в мені на довгий час.
Я пам'ятаю ті знання, мов диво-зірки,
Що освітили шлях для кожного із нас.

"ПОЛІТИЧНА ШАХІВНИЦЯ СВІТУ"

Завмер клас, і на мапі великій, яскравій
Проступили кордони, мов шрами часів.
Я дивився, як гинули й квітли держави,
Чув відлуння далеких і владних голосів.
Політична географія — сувора і точна,
Де лінія кожна — то долі мільйонів людей.
Я сидів за столом, і картина наочна
Відкривала мені лабіринти ідей.

Я вивчав, як анклав в чужому оточенні
Зберігають свій прапор і віру батьків.
Як республіки, в праці й борні загартовані,
Виривались на волю з імперських кайданів-пасток.
Задоволення — бачити логіку влади,

Розуміти, чому тут столиця, а там — лише порт.
Як готуються в кулуарах великі наради,
І як геополітика ставить свій власний рекорд.

Ми пройшли крізь монархії, федерації й союзи,
Розбирали, де право, а де — лише сила і сталь.
Я відчував, як зникають невігластва узи,
Коли бачив державну величну вертикаль.
Кожна назва — як шифр, що ховає ресурси:
Де нафта тече, де пшениця шумить золота.
Географія вчила нас бачити правильні курси,
Де за кожним конфліктом — чиясь правота.

Я сидів і уявляв ці дипломатичні битви,
Де кордон — не стіна, а живий компроміс.
Там, де замість гармат — протоколи й молитви,
Щоб у мирі цей світ неосяжний підріс.
Мені подобалось знати про кожную громаду,
Про ООН, і про те, як працює світовий союз.
Я шукав у тих мапах не зиск і не владу,
А майбутнє, в якому зникає смертельний вантаж.

Це було натхнення — торкнутись до механізму,
Що тримає в балансі наш спільний земний корабель.
Позбуватись ілюзій, страхів і фаталізму,
Бачити світ без рожевих і темних скель.
Урок промайнув, але знання ті лишились,
Як компас у морі сучасних тривог і новин.
Ми в політичній географії справді навчились,
Що світ — це не хаос, а спільний і рідний наш дім.